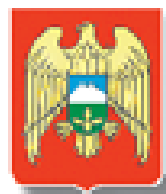




# ЗАМАН



Газета издается на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ  
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА  
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

## КЪЫРАЛ ЖУМУШЛА

### КЪМР-ни Башчысы «Север Кавказы курортлары» ОАО-ну таматасы бла тубешгенди

Къабарты-Малкъарны Башчысы Юрий Коков КЪМР-ни Правительствосуну ююнде «Север Кавказы курортлары» ОАО-ну генеральный директору Сергей Верещагин бла ишти тубешиу бардырганды. Ала Къабарты-Малкъар Республиканы турист-рекреация комплексин айнанытуу жаны бла бирге ишлеуно онгларын бла амалларын сюзгендиле.



КЪМР-ни Башчысыны бла  
Правительствосуну  
пресс-службасы.

## Кенгеш

### Къуру сёзлени айтып турмай, шарт магарлагъа кёчерге

Орта кюн КЪМР-ни Правительствосуну ююнде **табийгат байлыкъла эм экология жаны бла министр Газаланы Мухтарны башчылыгында бардырылган кенгешде жылы аллындан бери кезиуде муниципалитетлени санитар болумларын тапландыруу жаны бла жумушла къалай толтурулганлары тинтилгенди. Кенгешге эллени бла шахарланы таматарлары, табийгатны хайырланыуьга контроль бардырган жууалпы ведомстволаны келечилери чакырылган эдиле.**

Аны ача, Газаланы Мухтар быйыл апрель айда КЪМР-ни Башчысы Юрий Коков шахарланы, районланы эмда эллени администрацияларыны таматарлары бла, республиканы санитар болумуна атап, уллу кенгеш бардырганын эсертгенди. Анда шахарланы бла эллени тазалауу, кир-кипчик жыйылган жерлени жокъ этиуно юслеринден баргъан эди сёз.

Бююнг а ол кезиуден бери къаллай тюрлениуле болгъанларын эмда къаллай кемчиликле къалгъанларын билир ючюн жыйылганбыз. Республиканы эмда аны ара шахары

Нальчикни санитар болумлары иги жанына тюрленгендиле. Мындан ары да алай барса, Север Кавказда бек ариу республикадан бирине саналган Къабарты-Малкъарны андан да аябат болургъа онгу барды, - дегенди.

Жылны аллындан бери тамамланган жумушланы юслеринден докладны табийгат байлыкъла эм экология министрни орунбасары Олег Коновалов этгенди. Аны айтханына кёре, экология акцияла, субботникле, тегерекни тазалауу жаны бла айлыкъла бардыруу тереге айланганды. Болсада ала битен проблемаланы кете-

рирге болушуркъдула дерге жарамайды. Баш кемчиликледен бири кетерилмегенди – кир-кипчикни жыйуу эмда аны элледен тышына ташуу къуралмагъанды. «Республикада 122 элден багушну жыйуу жаланда 92-синде къуралгъанды. Къалгъанларында уа ол эркин этилмеген жерледе тегюлюп турады», - дегенди.

Сёз ючюн, эллени санитар тазалауьга аталган экиайлыкъны кезиуде 5,2 гектар жер кир-кипчикден ариуланганды. «Жаланда Кахун элде алты гектар жерни тазалагъанбыз», - дегенди докладчы. Ол бу жаны бла ишле Прохладный шахарда, Черек, Лескен эмда Прохладна районлада бютунда иги къуралгъанларын чертгенди. Урванда полигонну халын тапландыруу жаны бла ишле да тамамлангандыла, анда 11 гектар жер тазаланганды.

Ахыры 2-чи бетдеди.

### Ю.И.Харченкогъа «Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы къурулушчусу» деген ат атауно юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

Кёп жылланы ахшы ишлегени эмда республиканы транспорт комплексин айнанытуьга къыйын салгъаны ючюн **Харченко Юрий Ивановиче** – Къабарты-Малкъар Республиканы транспорт, связь эм жол мулк министрни орунбасарына-«Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы къурулушчусу» деген ат атаргъа.

2. Бу Указ къол салынган кюнден башлап кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **Ю. КОКОВ**

Нальчик шахар, 2014 жылда 16-чы октябрде, №209-УГ

### Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны бла Правительствосуну ишлерини управляющийини юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

1. Калов Замир Ауесовични, къуллугъундан эркин этип, Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны бла Правительствосуну ишлерини управляющийине салыргъа.

2. Бу Указ къол салынган кюнден башлап кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **Ю. КОКОВ**

Нальчик шахар, 2014 жылда 16-чы октябрде, №210-УГ

### Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны Администрациясыны оноучусуну орунбасарыны – Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны Администрациясыны жер-жерли самоуправленианы вопрослары жаны бла управлениасыны начальнигини юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

1. Сарбашланы Магометни къызы Светлананы Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны Администрациясыны оноучусуну орунбасарына – Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны Администрациясыны жер-жерли самоуправленияны вопрослары жаны бла управлениасыны начальнигини къуллугъуна салыргъа.

2. Бу Указ анга къол салынган кюнден башлап кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **Ю. КОКОВ**

Нальчик шахар, 2014 жылда 17-чи октябрде, №212-УГ

## Жазыпыу - 2015

### «Заманны» - хар таулу юйюрге!

Хурметли  
жамауат!

«Заман» тарыхыбызны ачыкъларгъа, культурабызны айнанытуьгъа, тилибизни, адет-тёрелерибизни сакъларгъа кюн сайын кюрешеди. Дагъыда жаш тёлюно ахшы юлголеде юйретиуно, ол адепли, окъуулу, хунерли болуп ёсюуно баш борчуна санайды, дайым къайгъ-

ысын кёреди.

Алайды да, жазылыгъыз, алыгъыз, окъугъуз ана тилибизде чыкъгъан газетни. Анда басмаланган материалла бла сабийлеригизни, туудукларыгъызны шагъырей этигиз. Ийнаныгъыз, ол хар таулу юйюрге жангъыз да игилик келтирликди.

«Заман» газетни редколлегиясы.

## Оноу

### Къыш кезиуге къайтабыз

Россей Федерацияны 2014 жылда 21-чи июльда Федеральный законнга тийишлиликде «Заманны санауно юсюнден «Федеральный законнга тюрлениуле кийириуно юсюнден» 2014 жылда 26-чы октябрде 02.00 (жер-жерли заман бла) сагъатланы стрелкалары битен Россей Федерацияны территориясында бир сагъатха артха кёчюрюледиле.

Удмурт Республикада, Самара, Кемеров областьлада, Камчатка крайда эмда Чукотка автоном округда сагъатланы стрелкалары кёчюрюлмейдиле. Забайкал крайда бла Магадан областьда уа эки сагъат артха этиледиле.



## Къуру сёзлени айтып турмай, шарт магарлагъа кёчерге

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Жылны аллындан бери уа экология жаны бла законлагъа 165 бузукълукъ этилгени ачыкъланганды, 600 минг сом тазир салыннганды. Докладчы акъыл этгенича, адамланы экология жаны бла билимлерни, культуралары болмагъаны да санитар болумну тапландырырга чырмайдыла. «Адамла кир-кипчикни къайда тап тюше да, анда атып кетедиле. Полициячыла жылны аллындан бери аллай аманлыкъ этгенлеге 174 иш ачхандыла», - дегенди ол.

Аны бла бирге коммунальный мюлкени ырысхы-техника базалары осал болгъанлары да чырмайды эллени бла шахарланы тазалыкъда тутаргъа. Олег Коновалов республикада полигон болмагъанын да баш проблемагъа санагъанды. «Сора кир-кипчикни къайры тёкюн? Ма аны ючюн череклени жагъалары, ёзенле да багшудан толупдула», - дегенди.

Полигонла районлада да болургъа керекдиле, алай тийишли документлени хазырларгъа, битеу излемлени толтурургъа къыйынды, аны бла бирге къоранчла да уллудула. Муниципалитетлени аланы барысын да толтуруу онглары жокъду, бютонда тау жерледе.

Ол энчи сакъланган табийгъат жерледе халны юсюнден да айтханды. Энци уа Чирик кёлно тириесинде болумну белгилегенди. «Району администрაციасы сатыу-алычулагъа энчи жерле белгилениге, ала, кёлно тириесине жыйылып, туристлеге чырмайдыла, сууну кирлендиредиле», - деп чертгенди.

Ахырында докладчы санитар жаны бла таза муниципалитетлени атларын туура этгенди. Шахарланы араларында Прохладный бла Нальчик, районлада Лескен, Черек эмда Прохладна алчыла болгъандыла. Бек таза элгеге Элбрус, Огъары Жемтала эмда Тёбен Чегем саналадыла.

Докладчыгъа соруула да болгъандыла. Жамауат палатаны башчысыны орунбасары Людмила Федченко министрствону ишин игиге санагъанды, аны бла бирге кемчиликлени кетерип ючюн, не мадарла белгиленгенлерин да билкирге сойгенди. «Биоюнкюде кир-кипчикни жыйыу эмда аны жараш-

дыруу файдалы бизнесди. Аны себепли, инвесторланы табып, къырталны бла энчи иелени араларында партнёрлукъ халланы хайырланым, районлада заводла, полигонла ишлетирге боллукъ эди», - дегенди Коновалов.

Аны сёзлерине къошула, Газаланы Мухтар битеу дунияда да кир-кипчикни айырып жыйыу эрттенден да къуралгъанын белгилегенди. «Пластикни, мяланы, акъкъалайны, башха затланы да жарашдырыргъа, продукциясын, энергиясын да жангъдан хайырланьргъа боллукъ эди», - дегенди.

Кенгешде табийгъатны сакълару жаны бла жууаплы ведомстволаны келечилери да сёлешгенди. Росприроднадзорну КЪМР-де Управлениясыны башчысы Асанланы Зейтун алгъаракъланда полигонла кюрау жаны бла программа жашауда бардырылгъанын эсгертенди. Алай КЪМР анга тюшмегенди. Биоюнкюде уа республикада битеу излемлени сакълару, экология законлары толтуруу бла багуш жырча жер жокъду, деп чертгенди. «Кир-кипчикни тёкгенден сора да, аны бир жапына жырча, полигон ёсюр бармазча мадарла этерге керекди», - деп къошханды.

Элбрус району башчысы Малкъарланы Аслан, сёзге къошула, районда полигон кюрау гъа жарауу жер ахырда болмагъанын айтханды. «Мен ол проблеманы билеме, - деп жууаплагъанды Асанланы Зейтун. - Анда жаланда жарашдырычу завод ишлетирге тийишлиди».

Кенгешде сёз табийгъатны кюоруулау жаны бла законлагъа бузукълукъла этгенлени жууапх тартыну юсюнден да баргъанды. МВД-ны жамауат къоркъуусулукъну жалчытуу жаны бла бёлюмюню таматасыны орунбасары Аслан Ашхотовну айтханына кёре, жылны аллындан бери Административ право бузукълукъла жаны бла кодексни 8.2-чи статьясына чойре келген ишле этгенлеге 218 административ иш ачылганды.

Жыйылгъанла бузукълукъла тазир салыргъа муниципалитетлени эркиниклери болмагъанларына тарыкъгандыла. «Шарт мадарла этгенден эсе, району башчысына тазир салып кюйгъан тынчыракъды. Алай надзор органла барысы да биригип, бизге

болушмасала, республикада халны тюзеталлыкъ туююлбюз», - дегенди Малкъарланы Аслан. Залда жыйылгъанла аны сёзлерине бюсюрегненлерин къарсла уруп билдиргенди.

Потребительлени эркиниклери эмда адамны ырахат жашауу жаны бла федеральный службаны республикада Управлениясыны таматасыны къуллугъун толтургъан Рина Барак да кир-кипчикни жыйыу эмда аны адамла жашагъан жерден кетериу иш тийишли даражада къуралмагъанын чертгенди. «Битеу хата адамладан чыгады дегенни тюзге санамаймы. Кир-кипчикни жырча тийишли мадарла этилселе, ала багушну къайда болса, анда атарыкъ туююлюе», - дегенди.

Ол докладдында 131-чи номерли федеральный закон муниципалитетлени башчыларына экология жаны бла каллай борчла салгъанын эсгертенди. Сёз череклени тазалаучу сооружениланы юслеринден да баргъанды. Баракану айтханына кёре, аланы асламы эрттенден бери жангыртылмагъандыла. Аны хатасындан кёбюсю биоюнкюге ишлемейдиле неда борчларын толусунай толтурмайдыла.

Май районда уа сууну тазалаучу сооружение ахырда жокъду. Тырныаузда уа ыркы тошгенинде бузулгъан коллекторну орунуна башхасы ишленмегенди. Алай бла предприятияладан, мюлкледен келген кир суу череклеге тазаланмай туюшеди, аланы экологияларын бузды, - дегенди.

Жыйылуды сёлешгенле жамауатны билимин ёсдюорге, бузукълукъла къажайу ишни тирилтирге, табийгъатны сакълару жаны бла жууаплы ведомстволаны барысы да биригип ишлерге кереклисин белгилегенди, башха проблемаланы кётургенди.

Ахырында тийишли эсгертиуле къабыл кёрюлгенди. Алада эллени бла шахарланы таматарларына эркин этилмеген жерледе жыйылгъан багушну кетерирге, череклени жагъаларын тазаларгъа, полигонланы кюраурача тийишли мадарла этерге, аланы проекттерин жарашдырыргъа кереклиси эсгертилгенди.

ТИКАЛАНЫ ФАТИМА.

### Документле

#### Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентинде Жаш тёлу палатагъа член болууну болжалындан алгъа тохтатыну юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини **БЕГИМИ**

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентинде Жаш тёлу палатаны юсюнден Болумну 5.1-чи пункту 2-чи подпунктуна тийишлиликде Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини **бегим этеди:**

1. Жаппуланы Хыйсаны жашы Муссан, Назранов Беслан Мухамедовични Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентинде Жаш тёлу палатагъа член болууларын тохтатыргъа.

2. Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Билим беруу, илму эм жаш тёлу политика жаны бла комитети Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентинде Жаш тёлу палатаны къауумна къошакъ сайлаула бардырууну кюрау гъа керекди.

3. Бу Бегим къабыл кёрюлген кюнден башлап кючюне киреди.

#### Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели **Т.ЕГОРОВА**

Нальчик шахар, 2014 жылда 11-чи октябрде,  
№39-П-П

#### Север-Кавказ Парламент Ассоциацияда Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини келечилерини юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини **БЕГИМИ**

Север-Кавказ Парламент Ассоциацияны Уставыны 7-чи статьясыны 1-чи кесегине эмда Север-Кавказ Парламент Ассоциацияны Регламентини 17-чи, 20-чы статьяларына тийишлиликде Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини **бегим этеди:**

1. Север-Кавказ Парламент Ассоциацияны Советине уа адамланы келечиле этерге:

Егоровва Татьяна Борисовнаны –Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председателини **Жанатайланы Алийни жашы Салимин** –Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председателини орунбасары.

2. Север-Кавказ Парламент Ассоциацияны комитетлерине Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бу депутатларын келечиле этерге:

Апшев Заур Борисовични –экономика политика эм бюджетни ишлери жаны бла комитетте

Бгажноква Зурият Мухамедовнаны –социальный политика, илму, культура эм билим беруу жаны бла комитетте

Карданов Мурат Наусбиевични – жаш тёлону, туризмин эм спортну ишлери жаны бла комитетте

Карныш Сергей Александровични –миллетле аралы халла эмда парламентле аралы байламлыкъла жаны бла комитетте

Мальбахов Борис Хамидбиевични –законла чыгаруу, къырал кюрулуш эмда жер-жерли самоуправление жаны бла комитетте

Мокъаланы Абукайны жашы Кемалны – аграрный вопросла эмда табийгъатны хайырлануу жаны бла комитетте

Секреков Владимир Хусейновични –промышленностьну айнытууну вопрослары жаны бла комитетте.

3. Кючлерин тас этгенге санаргъа:  
«Север-Кавказ Парламент Ассоциацияны комитетлеринде Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини келечилерини юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини 2011 жылда 27-чи октябрде чыгарылгъан 912-П-П номерли Бегими;

«Север-Кавказ Парламент Ассоциацияны жаш тёлону, туризмин эм спортну ишлери жаны бла комитетинде Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини келечилерини юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини 2012 жылда 29-чу февралда чыгарылгъан 1029-П-П номерли Бегими;

«Север-Кавказ Парламент Ассоциацияны экономика политика эм бюджетни ишлери жаны бла комитетинде Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини келечилерини юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини 2014 жылда 30-чу январда чыгарылгъан 1029-П-П номерли Бегими.

4. Бу Бегимни Север-Кавказ Парламент Ассоциациягъа жиберирге.

5. Бу Бегим къабыл кёрюлген кюнден башлап кючюне киреди.

#### Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели **Т.ЕГОРОВА**

Нальчик шахар, 2014 жылда 11-чи октябрде,  
№41-П-П

### Дата

## Михаил Лермонтовну Кавказгъа сюймеклигин белгилегенди

Къабарты-Малкъарны ара шахарында, Михаил Лермонтовну 200-жыллыкъ юбилейине аталып, бир къауум мероприятие бардырылганды. Поэтни атын жюрютген орамда закыйни эсгермесини аллында митинг къуралганды. Ол кюн алайгъа КЪМР -ни Парламентини Председателини орунбасары Жанатайланы Салим, культура министрини къуллугъун болжаллы халда толтургъан Мухадин Кумахов, Нальчик шахарны администрациясыны келечилери, аны поэзиясын сойгенле да келгендиле.

- Республикада, Михаил Юрьевични юбилейине аталып, кёп жыйылула болгъандыла. Аны юсюнден биоюнкюде да алыкъа аслам айтылыр зат барды, алай ол кёпно кёрген, тынгысыз, кертиси бла да, фахмулу инсан болгъанына уа киши даулашмас. Лермонтовна Кавказны сюе, суратлай билген адам мындан ары не хазна чыгар, - деп белгилегенди Кумахов.

Митинг гюлле салуу бла бошалганды.

Бу датагъа аталып, шахарны библиотекаларында да тобешиуле къуралгандыла. Миллет библиотекеда «Любители словесности» биригив



жазычуну чыгармачылыгын тереин билгенлени ингерин ётдюргенди. Юйор бла бирге окугъанлары культуура аралары уа окуучулары «Библионочь» дегеннге чакъырганды. Аны чегинде уа музыка бла художествову шолланы выпускниклери концерт бергенди, келгенлени уа Михаил Лер-

монтовну чыгармаларыны жангы киталларындан къуралгъан кёрмючге 23.00 сагъатха дери къарар онглары болгъанды.

#### УЯНАЛАНЫ ЗАРИНА.

Нальчик шахарны администрациясыны пресс – службасы.



## Эсгерю ингир

**Баш күн КЪМКЪУ-ну Отарланы Керимни атын жүрөтгөн малкър маданият арасында айтхылы поэт Отарланы Керим дуниясын алышындырганлы бери кърк жыл толгынына жораланган эсгерю ингир къралганды. Ары алимле, назмучула, устазла, журналистле, студентле бла окуучула жыйылгандыла.**

**Керимни кызы Римма да келген эди тукъум келечиле бла бирге атасыны огурулу ишлерин энтта да бир кере эсгерирге. Эм алгга уа эр кишиле, Атмырзаланы Тахир хажи бла кыбырлагга барып, дууа тутхандыла.**

Отарланы Керимни кыдары битеу халкыны жазыуу бла кыаты байламлыкда болганы себепли ол бизге бек эмда жуукъ постледен бириди. Чыгармаларында кетюрюлген темала бююнго кюнде да магтаналыклары тас этмегендиле

болгандарын чертгенди.

Кертиси бла да, ол жазгандылары саны асламды. Закий, назмучулукдан сора, жамаут жашаугга да тири кыатышханданды. Бу шартны биз аны бла бирге ишлегенли сөзлеринден, архивледе сакланган



## Жюрек учунууларын халкына бойсундурганды

десек, баям, терс болмаз. Аны ёлюмсюз поэзиясы кыйынлыклагга бойсунуп кълмай, аладан ётюп, адамла иги жашаугга, жарык кюнге чыгаргга керекдиле деген оюму кыатлап кыатлап айтады.

Уруш жылла уа анга бютюн уллу сынама болгандыла. Поэт ол кыйын кезиуде окуна, топланы чачылгандарына да кыарамай, эсин теркелени чакыранларына, жемилени бишгенерине, кыарылгачланы уа ишлегенлерине артыкда бургайды, кесини жарык кёллю инсан болганын баямлай.

Назмучуну юсонден айтхала, фахмуусундан сора, уллу усталыгын да белгилейдиле. Бу эки шарт бла бирге Керимни кыйылыгында кертичилик, кишилик да ачык биленидиле. Закий Кязим да айтханды аны юсонден Отар улугга атап жазганды назмуусунда.

Ингирни ача, поэтни кыалам кыарындашы Беппайланы Муталип Отарланы Керим жашаудан бек жашлай кетгенликке, чыгармачылык жолу бай, тизгинлери уа ёмюрлюк, ёлюмсюз

материалдан да билебиз. Белгилли профессор Эфендиланы Салих поэтни жашау жолун толук ачыклар мурат бла ол сейир документлени типтип чыкганды.

- Керимни 100 - жыллыгына уллу доклад жазгандыла. Аны хазырлар ючюн, архивде беш ай ишлегенме, алты минг кыагытха кыарап чыкгандыла. Къллай бир жангы зат белгилли болганды андан сора малкърны чынтты уланыны юсонден манга, окуучулагга да. Ол жазганды писмоланы окусанг, англайса Отар улуну адамлыгыны бийиклигин, жюрек учунууларыны тазалыкларын да. Аллай кезиуде, букъурмай айтхайм, ачык жылаган окуна этгенме, - деп Салих Ибрагимович поэтни юй бийчеси Назифа бла кызы Риммага жазганды жарык назмуларын окуганды.

Тюбешиуге закийни туудугу Вероника да келгенди. Кыыз бусагата Лондонда жашайды, аты айтылган модельерди. Аны бла ушакъ эте, аты айтылган жуугуну юсонден оюмун билгирге изледим. Ол айтханды

кёре, анасы аппаларын сагынмай бир күн да кълмайды, туудукла да уллу аталарыны намысына тийишли болурча кыурагга кюрешедиле жашауларын.

- Назмуларын окугандыла турама. Отарланы Керимни хурметине атап, алгаракада юс кийим коллекция жарашдыргандыла. Аны Миланда, арда уа «Уллу моданы ыйыгында» Москвада да кёрюзгөнме. Манекенщицала сахнага, миллей ызлары эсленген жонгил жыйрыккылары кийип, алпаны сөзлерине жазылган жырлары мактамларына чыкгандыла. Кыараучула ол жыйымдыккыга жарык тюбегенлери кёлюмо кетюргенди, - дейди уула - уула Вероника.

Нальчикке келсенг жюрегинги къллай сезимле билейдиле, деп сормай болалмадым. «Юйюме кыайтханча кёрюнеди», - деп мычмай жууаплайды ол, тюз уллу атасыча, Ата журтуна сыйкеклигин жюрегине сыйындыралмай.

Поэтни ёз жерине, халкына термилиую, жарсыуу нечик уллу

болганын а аны 1955 жылда, сакатлыгына да кыарамай, тилек кыагыт бла Москвага дер жетгени баямлайды. Аны юсонден ингирде КЪМР - ни халк поэти Кашир Эльгаров да айтханды. Ол малкър халк бла кыабартыланы бурун заманладан бери келген шукълуклары бла ёхтмленингенин да билдиргенди.

Закийни юсонден жарык эсгерюлерин бизге «Заман» газетде аслам жыл ишлеген Теммоланы Мухадин да эшитдиргенди. «Бизге, кёчгюнчюлюк азабын сынап кыайтхан жаш телюге, аны кёлюбно кетюрюрге кюрешгени, бютюн кычууну кёрюнюп, жюрек учунууларыбызны тау теппеледен да бийикке чыгаргандыла. Керимни, жашла бла кыызланы эркелетип, сабыр - сабыр сөлөшгенин бир заманда да унуталлык тойюлме», - дегенди Теммо улу да.

- Отар улу жыйырманчы жылладан башлап халккы бла байламлы ишлеге тири кыатышханданды. Ол аз жашагандыккыга, адамлагга кёл ахшылык этгенине киши даулашмаз.

Поэтлени биринчи телюсю аслам кыйынлыкла сынагандыккыга, игиликке тауек болуп жашагандары бизге бюгюн да юлго болурга тийишлиди. Керимни кёчгюнчюлюккге жоралап жазганды «Коммандант», «Чечелни ийнеги» дегенча назмуларыны мудахлыклары, кёлюбно бийилеп, бир сейир сезимле туудурадыла, - деп ачыклаганды оюмун филология илмуланы доктору Биттирланы Тамара.

Кызы Римма атасыны чыгармачылыгына бек сакъ болганын, аны аты бла Москвада фонд да кыурап, назму жыйымдыкларыны зарфах урулгандарына дайым да себеплик этгенин билебиз. Эсгерю ингирде ол, келгенге ыразылыгын билдирип, Эфендиланы Салихге уа атасыны 100-жыллык юбилейне хазырлагган уллу конференция, ызы бла статьяларындан жыйымдык кытап чыгарганы ючюн энчи ыспас сөзле айтханды, КЪМКЪУ-ну Отарланы Керимни атын жүрөтгөн маданият арасыны таматасы Тюбейланы Светланы да бу иште аслам кыйыны ючюн хурметлегенди.

- Атам университетни бек сыйгенди, студентле бла кыаты байламлык жюрютгенди, жаш телюден жарык кёллюлюккге юйренеме деп. Чыгармачылык жолларын энди башлай турган поэтлеге да не жаны бла да билеклик этерге кюрешгенди. Ала уа анга назмула жазгандыла. Ол жазмала бююнлюккге да архивинде сакланадыла, - деп, Римма тюбешиуге келген сабилени сауғала бла кыуандырганды.

Ингирде КЪМР-ни Жазыучуларыны союзуну правлений таматасыны орунбасары Бегийланы Абдуллах, Тюрк Республикадан келип, бююнлюккге Кыабарты Малкърда жашаганды назму Семенланы Зекерия, жазыучу Кыудайланы Магомед да сөлөшгендиле. Ахырында Отарланы тукъум башчылары Хамит жыйылганлагга кёл аруи сөз айтханды. Студентле бла школчула уа уллу поэтни жашаууну бетин, ниетин ачыклаган ёлюмсюз тизгинлерин кёлден шатык окугандыла.

**ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нажабат. СУРАТДА:** Беппайланы Муталип сөлөшөди.

Сурат авторнуду.

## Жамаут организацияла

## Таматаланы хурметлегендиле

**Нальчик шахарны Тишируларыны совети, Уллайганды адамланы кюне атап кыуанчлы тюбешиу кыураганды. Анга Уллу Ата журт урушха кыатышханданы, аскерчилени юй бийчелерин, тылда урунганланы, уруш эм андан сора жыллада кыйынлыккы сынаганданы, сюрюнде болганданы да чакырып, аланы хурметлегенди.**

Аланы алгышлай, Тишируларыны шахар советини председатели Лидия Дигешева ала барысы да кыаралны, ол санда бизни республиканы социальный сферасын, экономикасын да айнытыугга кыйын салгандарын эмда жигер уручулары бла уллу намысха, сыйгга тийишли болгандарын да чертип айтханды. «Бери келгенледен кёлле, жыл санларына да кыарамай, энтта да жамаут

атха хайырларын келтиргенлей турадыла», - дегенди.

Анна Павловна Семенова ма аладан бириди. Анга бу кюнде 90 жыл болады. Урунууну ветераны Кыабарты-Малкърда 1963 жылдан бери жашайды. Кёл жылны Тырныаузда медсестра болуп, артада 33 жылны Б.Калмыков атлы санаторийде ишлегенди. Кыанын берип, кёлпени жанларын саклаганды.

Сыйлы кыонаккылары «Каббалккниганы» башчысы, тишируларыны советини президиумуну члени Роза Гетежева, жер-жерли самоуправленяны Советини депутатлары Юрий Барсагов, Моллаланы Алим, Малкърлараны Алим, Залим Хажев да алгышлагандыла.

Кыуанчлы тюбешиу «Каббалккнига» орналган мекямда бардырылганды да, ветеранлагга аны залларына, кытап продукцияга да кыараганды

бек сейир эди. КЪМР-ни эмда Ингушетия Республиканы сыйлы артисткасы Ирина Даурованы бла аны сохтасы Аслан Унижевни кырагандарын да кыонаккыла бек жаратхандыла. Ала «Миллион алых роз», «Колечко», «Калина красная» деген жырлары, «Скажите, девушки, подружке вашей», «Куст калины» деген романсланы, кесибины авторларыбызны чыгармаларын да жырлагандыла, алага залдагыла барысы да кыошулгандыла. Урунууну ветераны Раиса Фёдоровна Курчая республиканы халккыларыны шукълукларыны юсонден, Тишируларыны советини председатели орунбасары Эмма Карданова тамата телю бек сыйген «Дорогая моя Москва» деген жырны жырлагандарында, толкмай кыарсла кёлге дери тохтамай тургандыла. Чегем районун Пенсиячыларыны союзуну председатели



Ирина Даурова бла Кыабардокъланы Махти.

Кыабардокъланы Махтиге да тиширула кызыуу кыарсла тургандыла.

Тишируларыны совети эм

«Каббалккнига» кыонаккылары сауғала бла да кыуандыргандыла.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

Фестиваль

# Усталыкъларын ёсдюрюп, байламлыкъла кьурагъандыла

Бу кюнде Сочи «Да-гомс» комплексинде журналистлени «Вся Россия - 2014» деген XVIII фестиваллары бардырылганды. Анга кыралыбызны битеу регионларындан мингден артык адам кьатышганды.

Проектни челеринде конференцияла, мастер – классла, презентацияла, политикле, алимле, бизнесменле, культураны адамлары бла тубешиуле да болгъандыла. Россейни Президенти Владимир Путин да жыйылгъанлагъа алгъышлау сезюн жибергенди.

Анда кьуралгъан «Журналистика - это миссия!» деген форумда да медиа рынокда торлениулеге, СМИ-ни юсюнден законда жангылыкълагъа, жамауатны арасында журналистни борчуна, былтыр ётген Россейни Журналисттерини союзуну онунчу съездини онулары жашаугъа къалай синдирилгенлерине улуу эс бурулганды.

Къабарты-Малкъардан Сочиге КъМР-ни Журналисттерини союзуну таматасы Борис Мазихов, республикалы бла муниципал газетлени баш редакторлары Мухамед Карданов («Советская моло-



Фестивальгъа кьатышханлары кьауууу.

дёжь»), Сафарби Доткулов («Баксанский вестник»), Чабдарланы Марат («Черекские вести»), Римма Тхагапсоева («Голос Чегема») баргъандыла.

Фестиваль бийик даражада кьуралгъанды. Жыйылгъанлары фахмулулкъларын ёсдюрюр амалдан сора да, кьыралны белгили, сейир адамлары бла тубеширге онлары болгъанды. Аны баш мураты уа - РФ-ни субъекттерини газетчилерини араларында бай-

ламлыкъла кьурау эди да, ол борч тамамланганды, - деп хабарлайды жолучулукъларыны юсюнден Борис Мазихов.

Россейни Журналисттерини союзуну регион бёлюмлери (Къабарты-Малкъар, Адыгея, Дагъыстан, Къарачай-Черкес, Ставрополь край, Чечен Республика), Дагъыстан Республиканы Басма эмда асламлы коммуникация жаны бла министерствосу, «Культура мира» атлы этножурналистлени конгресси

бла бирге бу жаны бла ишленгенли араларында халкъла аралы конкурс кьураугъа деп оноулашгандыла. Аны магъанасы - журналистлени айырмалы, бийик даражалы ишлерин Россейни басмасында, телевидениясында да чыгъарларына себеплик этиудеди. Эришиуну жорукълары бла Россейни Журналисттерини союзуну, аны регион бёлюмлерини сайтларында да шагырейленирге боллукъду.

Бизни корр.

Жетишим

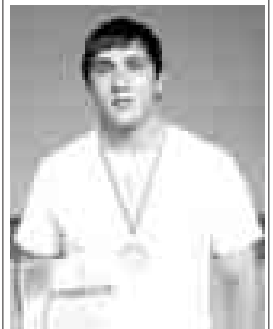
## Россейни чемпионатындан - доммак майдан

Бу кюнде Пермь шахарда тхэквондодан бла паратхэквондодан Россейни чемпионаты бардырылганды. Анда Къабарты-Малкъардан Азамат Гатов доммак майданлы кьытханды, деп билдиргенди Бахсан районуну пресс-службасындан.

Азамат жангыз бир кьолу бла сермешген эсе да, хорламны алыр кючюн, битеу кючюн салгъанды. Аны тхэквондодан РФ-ни устасы, тренер Анзор Хакагов юйретеди.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

ГРЕК-РИМ ТУТУШУУ



## Къыралны биринчилигине чыкгъанды

Алгъаракъланда Нижний Новгородда грек-рим тутушудан профсоюзланы «Россия» атлы юниор биринчиликлерини финалы болгъанды. Анга бизни республикадан Элбрус районуну сабий-жаш тёлло спорт школундан Локияланы Мурат кьатышганды.

Жерлешибиз эришген 96 килограмм ауурлукъ категорияда онсегиз адам тутушгандыла. Мурат кесини юч тубешиуну да хорлам бла бошагъанды. Жангыз да финалда кьытырып, кюмш майданлы алгъанды. Энди ол кесин келир жылы апрель айында къыралны биринчилигинде сынарыкъды. Жаш спортчуну РФ-ни сыйлы тренери Локияланы Юрий юйретеди.

Анатолий ТЕМИРОВ.

САМБО

## Дуняяны кубогуна кьатышырыкъдыла

Бу кюнде Нальчикде аскер самбодан Россейни Кубогу бардырылганды. Анга къыралны 24 регионундан, Севастопольдан бла Кърымдан жюздөн аслам спортчу кьатышгандыла.

Къабарты-Малкъардан гёжефле артык да жетишимли болгъандыла. Ала битеукоманда зачётда экинчи жерни алгъандыла, аладан алгъа жангыз да Дагъыстандан команда чыкгъанды. Алай бла кеслерини ауурлукъ категорияларында хорламны Гид Кибисев бла Ислам Абазов келтиргенди. Ислам Мешев экинчи жерни алгъанды. Эдуард Сокуров, Мурат Хасанов, Артур Емкужев, Александр Маремук а «доммак» призёрланы санына киргенди.

Бу эришиуде биринчи жерлени алгъанла мартда Москвада Россейни жыйымдык командасыны санында Дуняяны кубогуна кьатышырыкъдыла, деп билдиргенди КъМР-ни Спорт министерствосуну пресс-службасындан.

Бизни корр.

ЖОЛОУЧУЛУКЪ

## Бурунгулу элни тарыхы бла шагъырейленгендиле

Алгъаракъланда блогерле Прохладна районуну тарыхы бла шагъырейленир муратда Екатириноградское элде болгъандыла. Мындагы музейге баргъандыла, адамла къалай жашагъанларын да кёргенди. Саулукъга аламант себеплик этген, бу жерде чыкгъан исси суулада да жуунгандыла.

Екатириноградское эл 1777 жылда Шимал Кавказ Россей империягъа кьошула башлагъан кезиуде кьуралгъанды. Ол заманда князь Потёмкинни буйругу бла къыралны Юг жанында бир ненча аскер къала ишленген эди. Аланы араларында губерния шахар да болгъанды. Бир бёлек замандан сора аны мурдорунда бусагъатдагы станица ёсгенди.

Екатириноградское бу кюнде дерри Потёмкинни триумфальная аркасы да сакъланганды. Эртте заманлада Азов тенгизден Гюржюге баргъан аскер жол былайтын ётгенди. Бери кьонакъла белгили назмучула Александр Пушкин, Михаил Лермонтов да келгенди. Мында Пушкинне эсгертме да салынганды. Музей да аны атын жюрютеди.

Блогерле Къабарты –Малкъарда Евфими Солунскийни атын жюрютген биринчи орус килисада болургъа да амал тапхандыла.



Аны кьурулушу 1845 жылда Николай I буйругу бла башланган эди.

Кьонакълда уа жаш адамла станицада сыйы- намысы жюрюген Валентина Кулаксызовада да болгъандыла. Валентина кеп жылланы эл советни таматасы болуп турганды. Кесини жашау жолун юсюнден айта, эллиле бла бирге ишлей, кыйнала, жарсий, кьуана келгени да белгилегенди. Кулаксызова не заманда да

тири, келбетли адам болгъанды. Жаш заманында окъуна машина жюрютгенди, не ишге да кьолу аламант жарашганды.

«Кёл керё абаданла бир аз сабырырак боллугъуму излегенди. Бусагъатда уа жаш адамлагъа сукъланам. Къаллай бир амаллары барды. Тюзон айтам, иш кёллологом, итинулогом бюгон да тынлыкъ бермеучюле. Алай, жарсыугъа, саулугъубуз алгъынча

туйюлдю», - дейди Валентина.

Блогерлеге быйылгъа бу ючюнчо эм ахыргы жолучулукълары болгъанды. Жаш адамла «КБР –Тур» деген проетни чеклеринде Чегем бла Бахсан ауузларына эм Прохладна районнга баргъандыла.

Дарья ШОМАХОВА.

Басма эмда асламлы коммуникация жаны бла къырал комитетни пресс- службасы.

Бизни корр.

БАНК

## Адамлагъа таплыкъла - жангы амал

«Россельхозбанкны» Къабарты-Малкъарда бёлюму физический эм юридический лицолагъа электрон кьол ызыны ачычыны сертификатын болжаллы халда хайырларыгъа хакъсыз жарашдырып башлайды.

Андан сора да, бу финанс учрежденинда расчётны счёту болган адам аллай амал бла хайырларыгъа кеслерини сомлада не да тыш къыралны валютада счёт ачаргъа боллукъду. Бу акциягъа кьатышханла

расчётны счётларын бардырыр кезиуде иги кесек ачаргъан арам боллукъду, ол санда дистанционный финанс операцияны этгенде да. Быллатада счёт ачаргъа боллукъду. Алай, жарсыугъа аны дерри хайырларыгъа

боллукъду, деп билдиргенди башда сагъынылгъан финанс учрежденианы пресс-службасындан.

Бизни корр.



Редакцияга письмо



## Белгисиз офицер белгили болду

Газетибизни шабат кюн чыккыган номеринде «Белгисиз офицер» деген кыска хапар басмаланган эди. Анда сёз бу аскерчини юсюнден барады. Аты белгисизди деп айткан эдик. Геуюрге кюн, газет окчуучуларыбыздан бири, Шауаланы Махамметгерий эм аны ой бийчеси, белгили поэссабазы Моттаиланы Светлана сөлөшкендиде. Ала суратдагы жаш Шыкыдан Шауаланы Омарны уланы Алибий болганын айткандыла.

Была билдиргенге кёре, Алибий окуулу, билмилми адам эди. Биринчи дуня урушка кытышканды. Кесек заманны Луганск шахарда комендант эди. Революциядан сора Тюрке кеткенди. Андан арысы белгисизди.

Алибийни биргесине урушка кырындышындан тууган Аздор да барганды. Ол а урушдан сора журтуна кыйтканды. Юйор кырап, жашап турганды. Суратны таныган а аны жашы Махамметгерийди. Кырачыгыз, экиси бир бирге ушаймыдыла?

Суратдагы жашны эм аны кыдарыны юсюнден арткараакда толурак жазарыкбыз.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

ОЮМ

## Маршал Жуковну Москвадан кетерирге айтадыла

Аскер башчыны сыйгенле маршалны Москвада скульптурасын жаратмайдыла. «Монументальносту анга тийишли туюлду!» деп бегим этгендиде маршал Жуковну эсгеруноу Комитетинде (бу организация активистлени эм аскер башчыны сыйгенлени организациясыды). Сора Кырал Думага письмо жибергендиде: Манеждеги эсгертмени кетерирге керекди деп. Кыайры? Маршалны гитче тууган журтуна окуна, Калуга областыла.

«Скульптор Вячеслав Клыков монументни ашыгышлы этгенди. Жангы статуясын орнашдырырга керекди!», -дегенди «Комсомольская правда» корреспондентине комитетни председатели Алексей Павликов.

Комитетде этилген оюмлага кёре, «монументальный эсгертмени» ёлчемлери болганыла кыалырга керекдиде. Маршалны кёкюрегинде уа Хорламы Парадында болган саугаларына бардыла жерле. Шёндю 1955 жылда урушдан сора жыллада алган майдаллары да турадыла кёкюрегинде.

«Биз скульптураны кёчюрюноу юсюнден предлоденияга 14-ноу октябрде кыарарыкбыз», -дегенди «Комсомольская правда» газетни корреспондентине Москваны монументальный искусстволары жаны бла комиссиясыны председатели Лев Лавренов. «Башхаланы не айтырык-



ларын билмейме, мен а эсгертмеге тиймеселе соерикме. Комиссияны кыалган ченлери да мени жанлы болурла деп ышанама, -дегенди Лев Лавренов.

Интернет.

## Чукунаны бет кыаплары

### Масхара

Я уллу Аллах, адамлада бу эки бетлилик жашауу кыалай тутхусуз да, мутхуз да этеди. Аны айтканым, бизни Чукуна деп бир шүёхубуз барды. Бизни десем да, аны кёпле таныдыла. Алай керти сырын, кылыгынын а билмейди. Жашырмай айттайым, ол бетине юч-тёрт торлю кыап киеди, мен сизни аны жалаанда бир кыабы бла шаггырей этейим.

Былай кыарасанг, бир тынч, огурлу жан. Аны жойкыланганына, сары жауча жагылыгына кыарасанг, бу адам мёлке болуп, кёкге учуп кетмей кыалай турады, дерсе. Алай бир кесек шаггырейленсенг, кёзбау кыабы кетип, башхасы бетине аламат тап ушап кыалады. Тюз аны кийгенлей, махтаныр, сант сёзлени бир-бири ызындан бардырыр. Ол алай этсе уа, кесин бир аккылыллы сёз, оюм айткан

сунар. Алай эте башласа, мушулдауук бурунун чойюрюп, эки кынгыр бутун тюз сюерге кюреше, аяклары бийигирек кёторюп атлайма деп, бирде абаныр, срююрюр. Шүёхубузга бузуклык салган аны юсюнде дагыда быллай бир тапсыз кылык барды, биз аны не бек кюреше эсек да, кыойдуралмайбыз. Анга юсюнде болган шарайыпны эсгертсенг, керексиз гынттысы башына чапхандан болуп, баям, не гитче тырман сёзюне да кётормөйди. Тюз да кыуга жилтин тюшген болуп, тютюн этип башлайды. Керти айтама, тютюно чыгады, ийис этгенлей турады. Анга да ол жанындан эсе бек сыйген хайырыс шайтан уудан урлаганы кыошулса уа, бек игиси - анга кыатылмауду,

жалламауду.

Кесини жашауу да кыруу тютюн этгенлей кетип барады. Андан болур ачыуу мыйысына чабып, катынга келсе, чючюрюп, башыны хайран этеди. Ол да не! Бек аман кылыгы уа - тил тутууду. Кёлюне бир аман акыл келсе, жолда бара абынса да, тенглерине гурушка болур. Сора сау кёрейм, бир-эки ыйык кёлюп, юрюлюп, мор бет алып айланыр. Кёлкылды болган адамны телефонун бир ненча кере бурур да, сёз айтмай салыр. Дагыда бир ауук заман оздурла, биягы хылысын этер.

Шүёла уа, Чукунаны кыужур кылыклары масхара эте, аны бет кыапларын ахыры бла да кыалай тешдирейк деген акылда жашаганлы уа быйлы тамам 20 жыл.

ЛУКЪМАН улу М.

Сиз а билемисиз?

## 100 жылдан атлаганланы айрыкамлары

Филиппинский тенгизде дуняда эм кёп жашаган адаманы айрыкамлары барды. Анда Окинава атлы японлу жерчикде жыл санлары жоюдан атлаган беш жюзге жууук адам турадыла. Процентлени келтирип айтканда, хар жюз минг инсаннга отуз беш тамата жетеди. Ол а жер башында эм уллу кёрюмдую.

Бютюнда сейири уа - аланы кыартлыкларында окуна саулуклары игиди, сора ала жаш сифатларында турады, рак бла инфарктны не болганларын билмейдиде. Сиз анда, алыка пенсияны сагышын этмеген, мотороллерде уча, карате бла кюреше, телсей неда бахчада уруна турган жюзжыллык «абоданлагга» кыайда да тубериксиз. Ол угый, 96-жыллык Сайкичи Ухара рингде Японияны боксдан 30-жыллык чемпиоун хорлаган эди.

Оюмлага кёре, мында айрыкамчы-

лага кёп жашарга себепликни аланы ичген суулары этеди. Анда кальцийни ионлары кёп болганы ююн. Алай алилле уа бир ауудан алага тюз ашау, кюч-кыары излеген ишле бла мардага кёре кюрешуу, жашауга иги кёз кыарам болушадыла.

## Инджи кыайдан чыгады?

Тиширула бек сыйген инджи (жемчуг), биз барыбыз да эшите турганыбызча, раковинага тюшген юзмезчикден жаратылмайдыла. Бу ариу тауруху сатыучула кеслери кыурагандыла.

Инджи ракушкага мидияны этин ашарга деп кирген гитче кыуртчукдан болады. Аны эслегенлей, мидия кесинден кыоркыууну кетерир муратда, аны перламутр бла тышлап башлайды. Бу «кыоруулау» ишин ол жашаган кыадарда бардырганлай турады. Алай бла чабыуул этген кыуртчук да кыат-кыат перламутр бла «жасалады». Талай замандан а биз тюкенден ариу, жылтырауук инджини алабыз.

## Тишинги ауруйду?.. Протезле изле!

Бурун заманлада тиш протезле... тишледен этилгендиде. Ала кеслери алларына жангыртылмайдыла, аланы орунларына жалган тишлени салыр ююн а, бийик технологияла керекдиде. Нек дегенде аланы эмальлары бизни чархыбызны эм кыаты кесегидиде. Ол себеден стоматологла аны тешер ююн, налмас кыйыры болган инструментни хайырынадыла.

Алай адамны тишин алырга кёп биллим керек туюл эсе да, аны орунуна кыалган тешкинне не бла болса да толтурурга жарамоз. Беш минг жыл мындан алга бурунгулу Египетде жашаганла бу жумушну кыйналмай тамамлагандыла. Бай инсан тишсиз кыалган эсе, ол имплантант излеп айланмаганды. Анга аны жалчысыны сау тишин орнатып кыойгандыла. Патчахла уа кеслерине пил сюекден тишле салдыргандыла. Ала ауудан адамланы кеслерини тишлерине алтын халыла бла жабышдырылгандыла.

## Келигиз бокалланы кыагышдырайык, уулары жок эсе!

Бусагыатда тойлада, байрамлада бокалланы кыагышдырып ичгенлени кёре турабыз. Алай бу бурун заманладан келген адетни мураты неде болганын тарых ачык кёргюзтеди. Орта ёмюрледе адамла быллай сау кыалыр ююн этгендиде. Ала ичгилери бла адырланы кыагышдырган заманда, сууларыны жартысын бирси адырга кыурага кюрешгендиде. Аны да кесини сылтауу бар эди: чагырга уу кыуулган эсе, бокалланы урганда ол кыонакбайга да тышерик эди. Алай этиу бла адамла ала бир бирге кыоркыуу салмаганларын, аша-ичгиге ёлюр от кыошулмаганын кёргюзгендиде.

Дагыда ол кезиуледе тойчула бир бирлери адырларын алышындырырга боллук эдиле. Былай этерге унамагандыла уа кеслерине уллу айып келтиргендиде, биреуноу ёлтюрюнге кюрешгенчле, олсагыатлай душманга саналгандыла.

Басмага КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия хазыраганды.

## ФОРУМ

## Жарык чыгармала кыраучуну келюне жетгендиге

Айтхылык дирижёр Юрий Темирканов атлы классика музыканы халкыла аралы ючюнчю фестивалы андан ары барады. Аны чеклеринде бу кюнде СКГИИ-ни залында жаш музыкантла бла балеринала – Мурат Кабардоков, Ашамаз Заифов, Александр Казаков, Анна Шарибова эм Камила Кушхова - чакырылган эдиле кезиуло концертте. Кыраучу аланы сахнадан кызыу кыарсла бла ашырганды.

Бек алгга сёзюну КъМР-ни культура министрине кыулугун болжаллы халда толтурган Мухадин Кумаховка бергендиге. Ол фестивалга тыш кыралладан келген, Россейни да белгили артистлери кыатышханларын белгилеп: «Бу жол а, кесибизни окыу юйлерибизде билим алып, Санкт – Петербургдагы Н. А. Римский – Корсаков атлы консерваторияны бошаган неда алыкы анда усталыкыларын ёсдюре турган жаш музыкантларыбызны чакырганбыз. Ала башхаладан осал болмазла, мындан ары да республикабызны атын ариу бла айтдырыла деп ышанабыз», - дегенди.

Ол кюн сахнага чыккан жашла бла кызыла, Нальчикдеги культураны бла искусстволаны колледжин, СКГИИ-ни да бошап, консерваторияда билим алганладыла. Ала хар бири да сайлаган усталыкларында жетишимле болдурганладыла. Сёз ючюн, Александр Казаков кыруу республикалы,

кырал даражалы угъай, халкыла аралы эришуулени лауреатыды. Мурат Кабардоков да, ахшы пианист болуп кыалмай, композитор хунерин да кёргозтгенди. Аны чыгармалары Санкт – Петербургда согулгандыла.

Бу жол да музыкантла кеслерине фахмуларын аяп кыймагандыла. Сахнага биринчи чыккан Казаков кыраучуну келюне жетгенди. Ол Моцартны, А. Кусковну чыгармаларын эшиттиргенди. Аны согууунда «Лики уходящего времени» дегенден «Торнадо» атлы кесеги кимни да сансыз кыарык тройюл эди. Табийгатыны ол кыжур болумун композитор, артист да сейир жеттиредиле кыраучуга. Жашны сойдюмлююго да аны хунерин байыкландырады.

Белгили балет «Легенда о любви» (композитор А. Меликов) эрте тапханды жерин музыка театрланы репертуарларында. Аны



Фестивальга кыатышханланы кыаууму.

Большой театры сахнасында салынган кесине заманында уллу жетишим эди. Бусагытта аны сахнасына ол жангыдан кыйтханды. Фархад бла Ширинни ёлюмсюз сыймекликлерини юсюнден таурух ёморледен бери да адамланы эслерин алганлай турады. Андан Бануну монологу Камлла Кушхова телсегенди. Бану битеу литературада драмалы жигитледен бириди. Ариулугун кыйын ауруган гитче эгечине берип, кеси уа бетин ачар амалы болмай кыалады. Ол да Ширин сайлаган Фархадны сыйюп, жюрегини кыйналганын, кыйгенин балерина кызы актёр хунери бла да кёргозтгенди. Камила, узун – узун атмай, жерге кыапланып,

жигитини таралганын пластикасы бла ачыкылганды. Анга концертмейстерликни уа Анна Шарибова этгенди.

Ашамаз Заифов хунерине ышандырган музыканты. Ол сахнага Мурат Кабардоков бла бирге чыкканды. Жашла алгга Д. Шостаковични «Адажисусун» эшиттиргендиге. Ызы бла уа миллет мактамланы фортепиано бла алытха жарашдырган варианттын сокыгандыла. Концерт аланы бу жарык номерлери бла бошалганы кыраучуну келюне бютюнда алганды.

САРАККУЛАНЫ АСИЯТ.  
Суратны автор алганды.

## АКЦИЯ

Майский шахарны ара майданында жаяу жюрюген адамланы кыоркыуусулукларыны сакылау бла байламлы акция бардырылганды. Анга эки жюзден аслам адам кыатышханды.

Жаш адамла кийимлерине кыарангыда жылтыраган журунчукла жабышдырып телсегендиге. Аны бла ала жыйылганлагы аллай журунчуклары болган инсан кече



## Кыоркыуусулуккыну жорукларына - тепсеуню юаю бла



орамдан ётгенде водителге эсленмей кыалмазлыгын кёргозтгендиге. Ол а бу кезиуде жоллада ачыганланы санын иги да азайтырга себеплик этериги баямды.

Полициячыла уа шахарчылагы жолда жюрююно жоруклары болган кыагытчыкылары сауга этгендиге, сабийлеге уа «Мен жолда жюрююно жорукларыню сюеме» деген жазыуу бла тюрсюню журунчукла бергендиге, деп билдиргендиге КъМР-де МВД-ны пресс-службасындан.

Бизни корр.

## СЮД

## Терсликлерине жолукдырулгандыла

Зольск эм Терк муниципал районлада саууланган банда кыауумлагы болушуп турган ючюленнге суд этилгенди.

Россейни ФСБ-сыны КъМР-де Управлениасы 1992 жылда тууган Бабугоев Алибек Аслановични, 1987 жылда тууган Жигатов Мусса Исмаиловични, 1992 жылда тууган Небежев Казбек Мартиновични республикада амаллык ишле этип турган банда кыауумлагы болушуп турганлары ючюн терслеп тутханды.

Тинтиулени кезиуонде ачыкыланган шартлагыа кёре, ол адамла боевиклеге аш-азык, дарманла, жашауда керек болган башха затла бергендиге, телефон байламлыклары жалчытхандыла, аланы жашырырга эмда алагы ары-бери барырга болушхандыла.

Андан сора да, амаллыкчылары жашаган жерлерин, кеслерин да кыармаганларында, Россей Федерацияны жеринде жюрюторге эркин этилмеген затла табылгандыла: гранатла, окыла эм наркотикле.

Район судле А.А.Бабугоевни бла К.М.Небежевни Россей Федерацияны Уголовный Кодексини 222-чи статьясыны 1-чи кесегине, 228-чи статьясыны 2-чи кесегине, М.И.Жигатовну уа 208-чи статьясыны 2-чи кесегине, 318-чи статьясыны 1-чи кесегине тийишлиликде терслегендиге. Ала экишер жыл бла алтышар айдан башлап ючюшер жыл бла алтышар айны тутмакылык сынаркыдыла.

Россейни ФСБ-сыны КъМР-де Управлениасыны пресс-службасы.

## ЖАНДАУРУЛК

## Ауруган сабийлеге болушлукыга

2014 жылда 23-ю октябрде, 19.00 сагытта, Профсоюзланы культура ююнде «Ышанылулкыну жарыгы» деген жандаурулк концерт-марафон болушкыду. Ол онкология эмда гематология ауруладан кыйналган сабийлеге болушлук этер муратда бардырылады. Аны кыраганла «Теир кылычдан бийикде» деген жандаурулк фонд эм «Кыатындагына болуш» КъМР-ни РДМООВ организацияды.

Концертте Шимал Кавказны эстрадаларыны артистлери кыатышырыкдыла. Анда жыйылган битеу ахча Республикалы клиника сабий больницаны онкология эм гематология ёлюмюне болушлукыга бериликди. Ол кюн ары келгенлени хар бири да кыйын ауруган сабийлеге болушлук этериклерине сёз да жокыду.

Учредительле: Кыабарты-Малкыар Республиканы Парламенти бла Правительство

Баш редакторну орунбасары  
КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан

## РЕДКОЛЛЕГИЯ:

АТТАЛАНЫ Жамал (баш редактор),  
БЕШПАЙЛАНЫ Муталип (баш редакторну орунбасары),  
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жуаулы секретарь),  
ТЕКУЛАНЫ Хауа (жамауат-политика ёлюмюно таматасы),  
САРАККУЛАНЫ Асият (культура ёлюмюно таматасы)

## ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приёмный - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жуаулы секретарь - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркиндиклерин кыоруулау жаны бла Кыабарты-Малкыар регион инспекцияда 1994 жылда 14-ю июнда регистрация этилгенди.

Регистрация номер —Н—0066. Индекс - 51532

Газетни басмагы КъМР-ни Басма эмда асламлы коммуникацияла жаны бла кырал комитетини компьютер службысы хазыр этгенди.

Газет «Тетраграф» ООО-ну типографиясында басмаланганды. Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

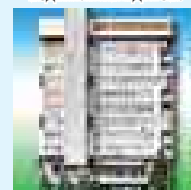
Номерге графикте кёре 19.00 сагытта кыол салынады. 20.00 сагытта кыол салынганды

## ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГАРГАНЛА:

Теммоланы Мухадин - дежурный редактор; Акушуланы Феруза (1,2,3,4-ю бетле), Зезаланы Лида - (5,6,7,8-чи бетле) - корректорла.

Тиражы 2130 экз. Заказ № 2023

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:



360000, Нальчик шахар,  
Ленин атлы проспект, 5  
электронный почтасы:  
elbor\_50@mail.ru